

MASARYKOVA UNIVERZITA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Centrum ekonomických a právních studií MU

www.ceps.muni.cz

Aktuální otázky daňové legislativy

JUDr. Radim Boháč, Ph.D.

odbor Daňová legislativa MF

katedra finančního práva a finanční vědy PF UK

Tento studijní materiál byl vytvořen jako výstup z projektu č. CZ.1.07/2.4.00/12.0055.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Osnova

1. Daňová legislativa
2. Co je vytýkáno daňovým zákonům?
3. Zásady právní úpravy daní, poplatků a jiných povinných peněžitých plnění
4. Reformní projekty
5. Jedno inkasní místo
6. Zákon o příjmových daních
7. Rekodifikace soukromého práva
8. Pojistné na důchodové spoření
9. Orgány finanční správy
10. Novela zákona o DPH 2013
11. Novela zákona o spotřebních daních 2013
12. Novela zákona o místních poplatcích 2013
13. Zdanění provozování loterií a jiných podobných her

1. Daňová legislativa

■ daňové zákony

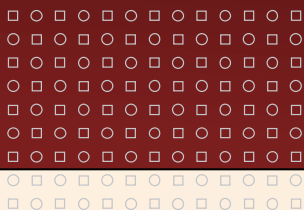
- právní předpisy upravující daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění

■ daňové právní normy

- hmotněprávní
- procesní
- kompetenční (organizační)

■ právní úprava

- obecná
- speciální

DAŇOVÉ ZÁKONY - PROCESNÍ

Obecná úprava

DŘ

OSŘ

Speciální úprava

Zákony
upravující
DANĚ

Zákony
upravující
CLA

Zákony
upravující
POPLATKY

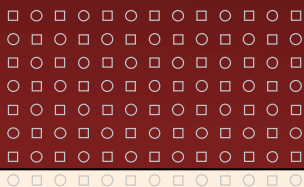
Zákony
upravující
ODVODY

Zákony
upravující
POJISTNÁ

Zákony
upravující
JOPP

ZMPV

ZMSP

DAŇOVÉ ZÁKONY - HMOTNĚPRÁVNÍ

Zákony upravující DANĚ

ZDP

ZDPH

ZSpD

ZEner

ZDNe

ZDDPN

ZDS

Zákony upravující POPLATKY

ZSoP

ZMP

ZSpP

ZOvzd

ZOdpad

aj.

Zákony upravující CLA

Celní K

Zákony upravující POJISTNÁ

ZPDS

Zákony upravující ODVODY

ZLot

RozP

Zákony upravující JOPP

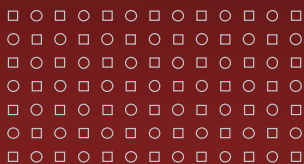
Horní Z

Vodní Z

Energ. Z

DŘ

aj.

DAŇOVÉ ZÁKONY - KOMPETENČNÍ

Obecná úprava

ZFS

ZCS

Obce

Soudy

Speciální úprava

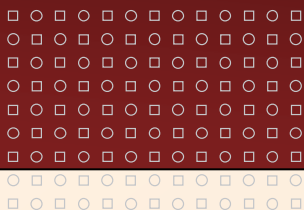
Zákony rozšiřující působnost
orgánů finanční správy

Zákony rozšiřující působnost
orgánů celní správy

Zákon o místních poplatcích

Justiční pohledávky

2. Co je vytýkáno daňovým zákonům?

časté novelizace

nepřehlednost

nesystémovost

kazuistika / obecnost

rozpornost

nelogičnost

3. Zásady právní úpravy daní, poplatků a jiných povinných peněžitých plnění

- A. Základní zásady
- B. Zásady týkající se konstrukce daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění
- C. Zásady týkající se tvorby právního textu

A. Základní zásady

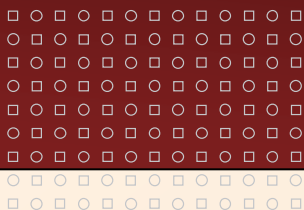
ústavnost,
zákonnost

legislativní
zdrženlivost

právní jistota

předvídatelnost

zákaz pravé
retroaktivity

B. Zásady týkající se konstrukce daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění

legitimnost

spravedlnost

solidárnost

únosnost

efektivnost

C. Zásady tvorby právního textu

bezrozpornost

přehlednost

srozumitelnost

transparentnost

jednoznačnost

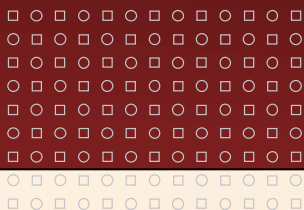
stručnost

normativnost

obecnost

4. Reformní projekty

- A. jedno inkasní místo (2014)
 - zásadní změna v oblasti příjmových daní
- B. rekodifikace soukromého práva (2014)
 - změny terminologické i věcné
 - dopad do všech daňových zákonů
- C. II. pilíř důchodové reformy (2013)
 - nový zákon o pojistném na důchodové spoření
- D. reforma územních finančních orgánů (2013)
 - nový zákon o Finanční správě České republiky
- E. reforma celních orgánů (2013)
 - nový zákon o Celní správě České republiky

5. Jedno inkasní místo (JIM)

- A. Legislativní řešení JIM
- B. Procesní dopady JIM
- C. Kompetenční dopady JIM

A. Legislativní řešení JIM

- dosavadní realizace zákonem č. 458/2011 Sb.
 - cesta novelizací současných právních předpisů
 - nedostatečné, neprovázané
- záměr vytvořit nový zákon o příjmových daních
 - stejná účinnost jako zákon č. 458/2011 Sb.
 - zatím 2015, plánováno 2014
 - dojde ke zrušení novelizovaných zákonů ⇒ k jejich novelizacím nedojde
 - předložení vládě prosinec 2012

B. Procesní dopady JIM

- sjednocení procesního režimu
 - daně z příjmů fyzických osob,
 - pojistného na sociální zabezpečení a
 - pojistného na veřejné zdravotní pojištění
 - přibude navíc pojistné na důchodové spoření
- jeden formulář
 - politické heslo
 - nadále půjde o samostatná řízení
- jedna platba (společný osobní daňový účet)
 - komplikace z hlediska priority úhrady

C. Kompetenční dopady JIM

1/2

- správu daní a pojistných budou provádět orgány Finanční správy ČR
 - JIM není nová instituce, ale pouze označení projektu
 - redukce agendy orgánů sociálního zabezpečení a zdravotních pojišťoven
 - netýká se zatím spotřebních a energetických daní (má být realizováno až jako II. fáze)

- přechodné období na předání agendy
 - 2 roky

- nutnost řešit specifika příslušníků bezpečnostních sborů a vojáků (zachování utajení)
 - využití SFÚ

C. Kompetenční dopady JIM

2/2

- problematika centrálního registru daňových (pojistných) subjektů
 - zákon č. 458/2011 Sb. explicitně neřeší
 - předpokládáno ve studii proveditelnosti JIM
 - otázka šíře registru

- sjednocení konceptu bezdlužnosti
 - zákon č. 458/2011 Sb. sjednotil formulaci v jednotlivých zákonech, které předpokládají prokázání bezdlužnosti

6. Zákon o příjmových daních

- A. Současná právní úprava
- B. Peněžitá plnění upravená zákonem o příjmových daní
- C. Úrovně příjmových daní z hlediska stanovení jejich základu
- D. Struktura zákona o příjmových daních

A. Současná právní úprava

■ zákony

- č. 586/1992 Sb.
- č. 589/1992 Sb.
- č. 592/1992 Sb.
- o pojistném na důchodové spoření
- č. 357/1992 Sb.
- č. 593/1992 Sb.

■ nesystémová struktura zákonů

B. Peněžitá plnění upravená zákonem o příjmových daních

- příjmové daně
 - daně z příjmů
 - daň z příjmů fyzických osob
 - daň z příjmů právnických osob
 - pojistné na sociální zabezpečení (považuje se za příjmovou daň)
 - pojistné na důchodové pojištění
 - pojistné na nemocenské pojištění (?)
 - pojistné na veřejné zdravotní pojištění (považuje se za příjmovou daň)
 - pojistné na důchodové spoření (považuje se za příjmovou daň)
- pojistné z úhrnu mezd

C. Úrovně příjmových daní z hlediska stanovení jejich základu

I. úroveň

- daně z příjmů

II. úroveň

- pojistné na sociální zabezpečení
- pojistné na zdravotní pojištění
- pojistné z úhrnu mezd

III. úroveň

- pojistné na důchodové spoření

D. Struktura zákona o příjmových daních

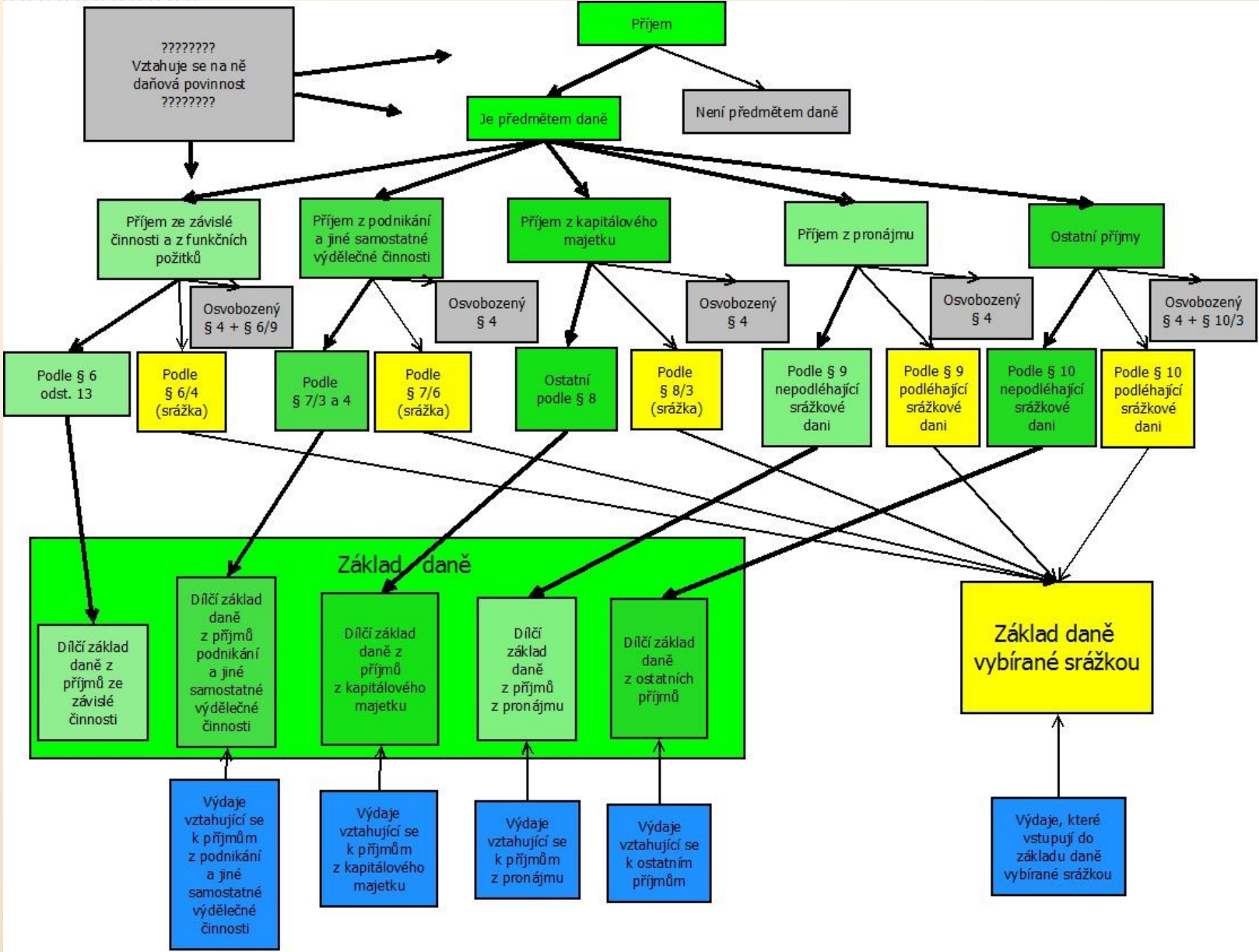
- hmotněprávní části podle jednotlivých peněžitých plnění
 - společná úprava daní z příjmů v jedné části
- procesněprávní část upravující správu jednotlivých peněžitých plnění
 - obecná část pro všechny příjmové daně a pojistné z úhrnu mezd
 - zvláštní části k jednotlivým příjmovým daním pro fyzické osoby
 - zvláštní část k dani z příjmů právnických osob
 - zvláštní část k pojistnému z úhrnu mezd

E. Systém jednotlivých příjmových daní

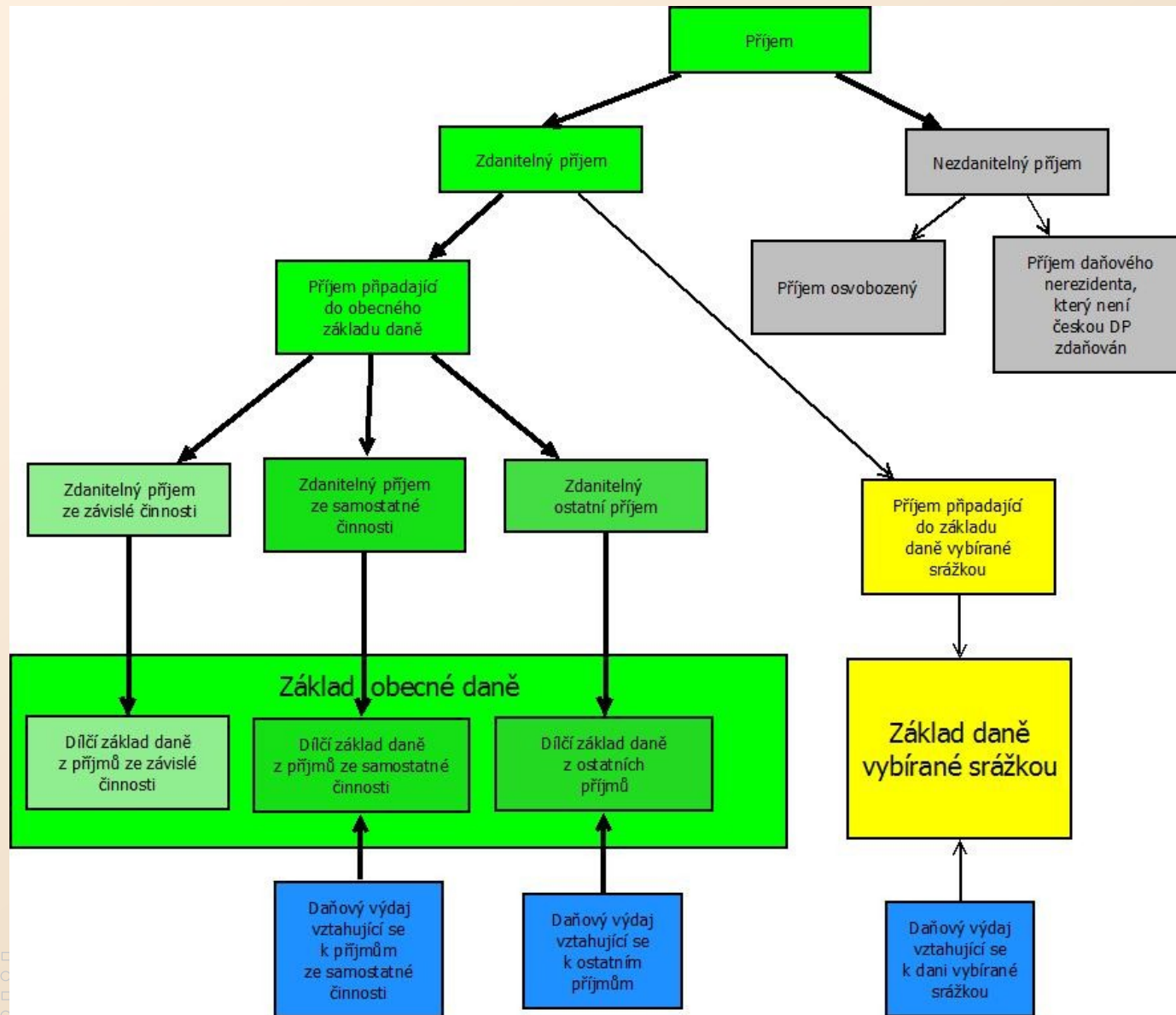
■ východiska

- pokud možno stejný systém u všech příjmových daní
- nutnost promítnutí harmonizace základu daně z příjmů fyzických osob a veřejných pojistných
- systém předmětu a základu daní z příjmů
- systematika příslušné části

Z
 D
 P

Z
P
D

7. Rekodifikace soukromého práva

- výchozí předpoklad
 - stejná účinnost jako JIM

- v případě daňových zákonů záměr realizovat změny mimo svodný doprovodný zákon připravovaný MSp
 - nový zákon o příjmových daních
 - nový zákon o dani z nemovitostí
 - nový zákon o dani z převodu nemovitostí
 - daň dědická a darovací bude integrována do daně z příjmů

- doprovodný zákon k zákonu o příjmových daních a rekodifikaci
 - bude mj. obsahovat novely ostatních daňových zákonů, včetně daňového řádu

8. Pojistné na důchodové spoření

- A. Legislativní řešení
- B. Hmotněprávní úprava
- C. Procesní dopady
- D. Kompetenční dopady

A. Legislativní řešení

- dosavadní realizace zákonem č. 426/2011 Sb. a č. 428/2011 Sb.
 - nedostatečné, nedomyšlené
 - absentuje úprava inkasa a převodu finančních prostředků

- nový zákon o pojistném na důchodové spoření
 - cíl - zajistit funkčnost celého systému
 - účinnost 1. ledna 2013
 - v současné době ve vnějším připomínkovém řízení
 - zavádí nový typ peněžitého plnění
 - z hlediska sazeb odpovídá dosavadnímu konceptu

A. Legislativní řešení

- ▶ dosavadní realizace zákonem č. 426/2011 Sb. a č. 428/2011 Sb.
 - nedostatečné, nedomyšlené
 - absentuje úprava inkasa a převodu finančních prostředků

- ▶ nový zákon o pojistném na důchodové spoření
 - cíl - zajistit funkčnost celého systému
 - účinnost 1. ledna 2013
 - v současné době ve vnějším připomínkovém řízení
 - zavádí nový typ peněžitého plnění
 - z hlediska sazeb odpovídá dosavadnímu konceptu

B. Hmotněprávní úprava 1/2

■ subjekty

- poplatník = účastník důchodového spoření
- plátce = plátce daně z příjmů FO, jehož poplatník daně z příjmů FO je poplatníkem pojistného

■ předmět

- účast na důchodovém spoření

■ základ

- dílčí základ ze závislé činnosti = součet vyměřovacích základů zaměstnance pro pojistné na důchodové pojištění za rozhodná období
- dílčí základ ze samostatné činnosti = vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění
- maximální základ pojistného

B. Hmotněprávní úprava 2/2

- sazba
 - 5 %
- pojistné období
 - kalendářní rok
- rozpočtové určení
 - pojistné
 - příjmem účtu vedeného u depozitáře důchodových fondů pro příjem plateb pojistného podle právního předpisu upravujícího důchodové spoření (veřejný rozpočet pro účely správy pojistného)
 - příslušenství pojistného
 - příjmem státního rozpočtu

C. Procesní dopady důchodového spoření 1/2

- procesní režim podle daňového řádu
 - první pojistné, které bude spravováno podle daňového řádu nikoli podle správního řádu („předskokan JIM“)

- řada dosud nevídaných specifik
 - nutnost individualizace
 - důsledek - povinné elektronické tvrzení pojistného
 - převod výnosu je nevratný
 - důsledek - jiné zacházení s přeplatkem
 - možnost namísto záloh platit pojistné dopředu (pouze OSVČ)
 - důsledek - limitovaný kredit na osobním pojistném účtu

C. Procesní dopady důchodového spoření 2/2

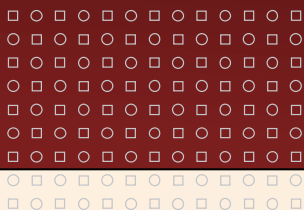
- prvky použitelné v rámci JIM
 - správa pojistného odváděného plátcem
 - měsíční zálohová období → měsíční hlášení
 - roční pojistné období → roční vyúčtování
 - samovyměření a samodoměření záloh
 - měsíční hlášení se nevyměřují platebním výměrem zakládaným do spisu
- vychází z nového pojetí registrace v daňovém řádu
 - předsunutí účinnosti příslušných novelizačních bodů v zákoně č. 458/2011 Sb.

D. Kompetenční dopady důchodového spoření

- pojistné na důchodové spoření bude spravováno orgány Finanční správy ČR
 - orgány sociálního zabezpečení budou spravovat pouze osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění
- správce Centrálního registru smluv (CRS)
 - Specializovaný finanční úřad (SFÚ)
 - nejde o daňovou agendu
 - postup podle správního řádu

9. Orgány finanční správy

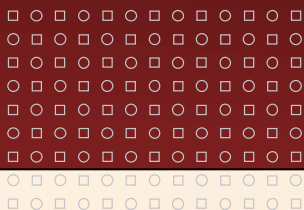
- A. Přehled orgánů finanční správy
- B. Orgány Finanční správy ČR
- C. Orgány Celní správy ČR
- D. Jednotlivé orgány finanční správy

A. Přehled orgánů finanční správy

- I. Orgány finanční správy do konce roku 2010
- II. Orgány finanční správy v roce 2011
- III. Orgány finanční správy v roce 2012
- IV. Orgány finanční správy od roku 2013

I. Orgány finanční správy do konce roku 2010

ústřední

územní

Ministerstvo
financí

celostátní

místní

Generální
ředitelství cel

finanční úřady
finanční
ředitelství

celní úřady
celní ředitelství

II. Orgány finanční správy v roce 2011

ústřední

územní

Ministerstvo
financí

celostátní

místní

Generální
finanční
ředitelství

Generální
ředitelství cel

finanční úřady
finanční
ředitelství

celní úřady
celní ředitelství

III. Orgány finanční správy v roce 2012

ústřední

územní

Ministerstvo
financí

celostátní

místní

Generální finanční
ředitelství

Specializovaný
finanční úřad

Generální
ředitelství cel

finanční úřady
finanční
ředitelství

celní úřady
celní ředitelství

IV. Orgány finanční správy od roku 2013

ústřední

územní

Ministerstvo
financí

celostátní

místní

Generální finanční
ředitelství

Odvolací finanční
ředitelství

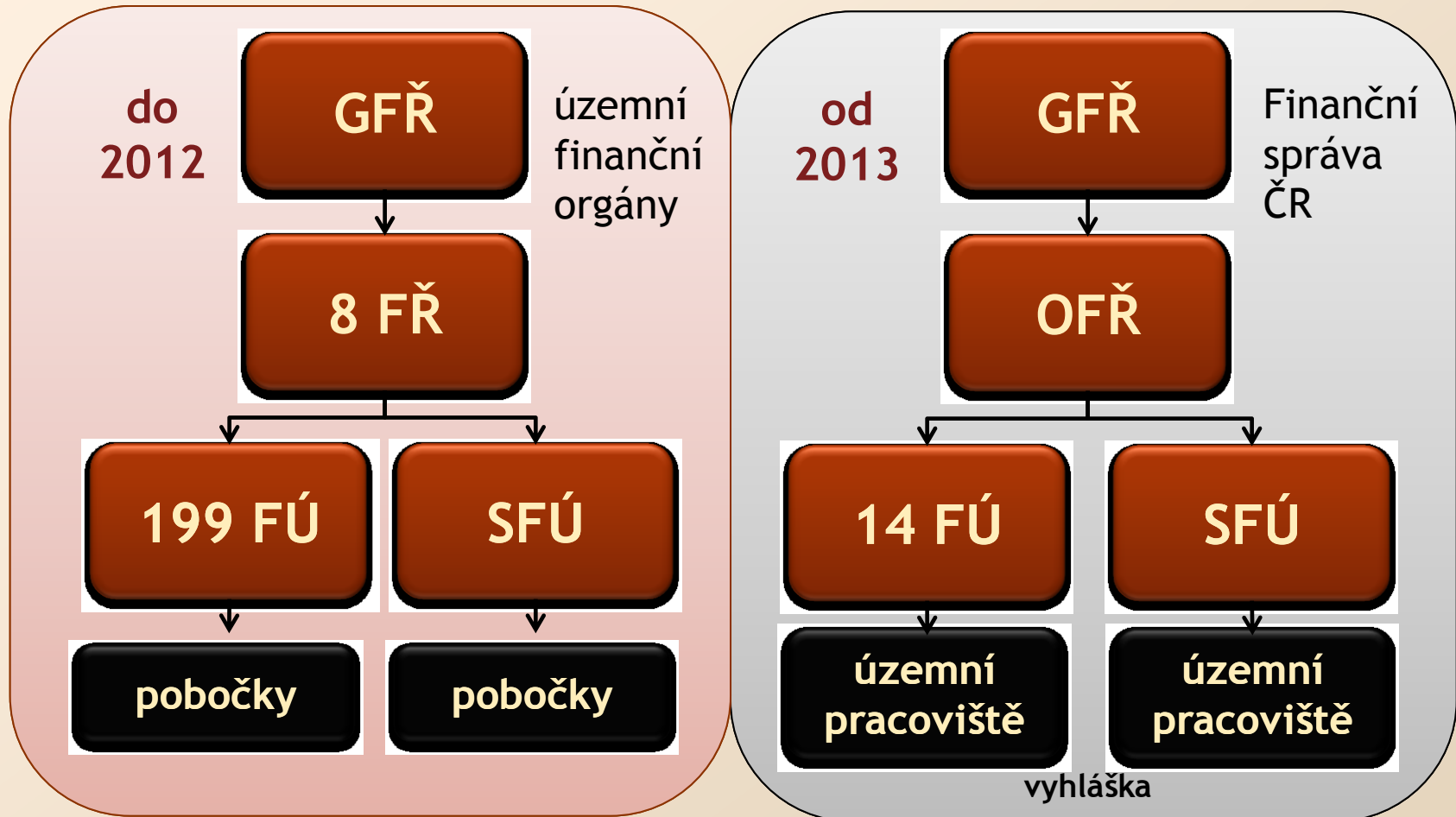
Specializovaný finanční
úřad

Generální ředitelství cel

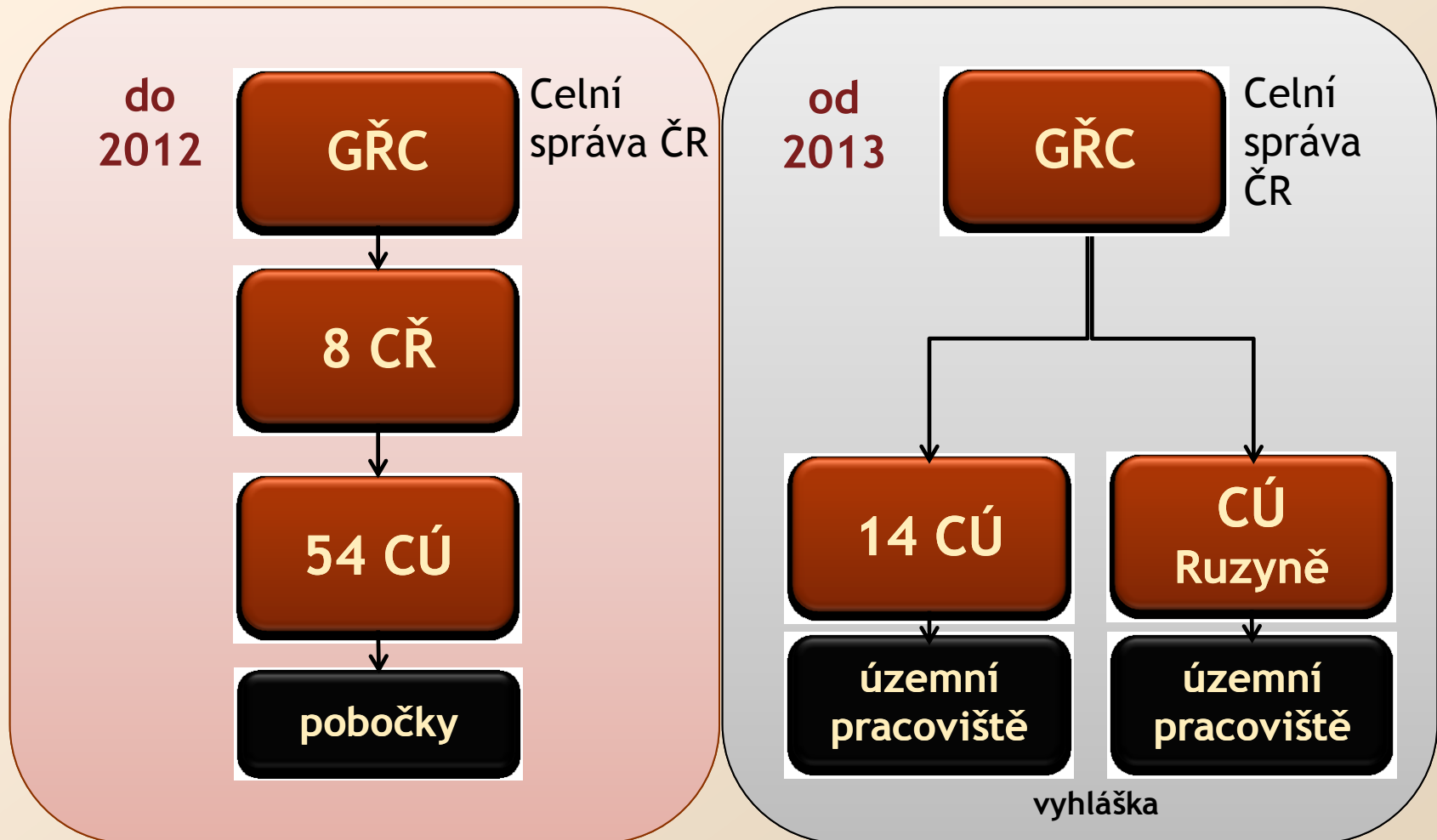
finanční úřady

celní úřady

B. Orgány Finanční správy ČR

C. Orgány Celní správy ČR

D. Jednotlivé orgány finanční správy

- I. Generální finanční ředitelství
- II. Odvolací finanční ředitelství
- III. Specializovaný finanční úřad
- IV. Finanční úřady
- V. Generální ředitelství cel
- VI. Celní úřady

I. Generální finanční ředitelství

- vznik od 1. 1. 2011
- zákon č. 456/2011 Sb.
- správní úřad, organizační složka státu a účetní jednotka
- podřízeno ministerstvu financí
- místní působnost
- generální ředitel
- věcná působnost

II. Odvolací finanční ředitelství

- vznik od 1. 1. 2013
- zákon č. 456/2011 Sb.
- správní úřad, organizační složka státu a vnitřní organizační jednotka Generálního finančního ředitelství
- podřízeno Generálnímu finančnímu ředitelství
- místní působnost
- ředitel
- věcná působnost

III. Specializovaný finanční úřad

- územní působnost
- finanční úřad příslušný pro tzv. vybrané subjekty
- vybrané subjekty
 - obrat nad 2 mld.
 - banky, spořitelní a úvěrní družstva, pojišťovny, zajišťovny atd.
- některé daně nespravuje

IV. Finanční úřady

- upravuje zákon č. 456/2011 Sb.
- správní úřady, organizační složky státu a vnitřní organizační jednotky Generálního finančního ředitelství
- podřízeny Odvolacímu finančnímu ředitelství
- 14 finančních úřadů pro jednotlivé kraje
- územní působnost
- ředitel
- věcná působnost

V. Generální ředitelství cel

- zákon č. 17/2012 Sb.
- správní úřad, organizační složka státu a účetní jednotka
- podřízeno ministerstvu financí
- místní působnost
- generální ředitel
- věcná působnost

VI. Celní úřady

- upravuje zákon č. 17/2012 Sb.
- správní úřady, organizační složky státu a vnitřní organizační jednotky Generálního ředitelství cel
- podřízeny Generálnímu ředitelství cel
- 14 celních úřadů pro jednotlivé kraje a Celní úřad Praha Ruzyně
- územní působnost
- ředitel
- věcná působnost

10. Novela zákona o dani z přidané hodnoty 2013

- A. Změna koncepce registrace
- B. Nespolehlivý plátce
- C. Daňové doklady
- D. Další ustanovení

A. Změna koncepce registrace

- vytvoření nové kategorie – identifikované osoby
- deklaratorní povaha registrace (plátcovství vzniká ex lege)
 - s výjimkou dobrovolných plátců daně
- možnost zrušení registrace jako sankce (v případě dobrovolných plátců)

B. Nespolehlivý plátce

- souvisí se změnou koncepce registrace a s bojem proti daňovým únikům
- možnost rozhodnout o tom, že plátce, který závažným způsobem porušuje povinnosti vztahující se ke správě DPH, získává toto postavení (bude zveřejněno)
- automatické ručení za tuto osobu

C. Daňové doklady

- komplexní úprava § 26 a násl.
- rovné postavení elektronické a listinné podoby
- daňové doklady
 - zjednodušený daňový doklad
 - zvláštní daňové doklady
 - splátkový kalendář
 - platební kalendář
 - souhrnný daňový doklad
 - doklad o použití
 - daňové doklady při dovozu a vývozu zboží

D. Další ustanovení 1/2

- **nemění se – § 103 (účinný od 1.4 2011)**
 - vykonatelnost zajišťovacího příkazu dnem vydání
 - podle obecné úpravy (§ 167 odst. 3 DŘ) je zajišťovací příkaz vykonatelný nejdříve dnem doručení
- **rozšíření ručení – § 109**
 - v souvislosti s institutem nespolehlivého plátce
 - v souvislosti s oprávněným příjemcem vybraných výrobků podléhajících spotřební dani a provozovatelem daňového skladu

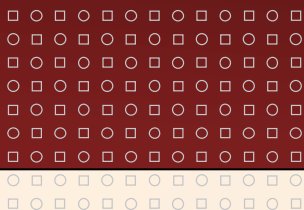
D. Další ustanovení

2/2

- povinnost plátce podávat formulářová podání elektronicky (§ 101a)
- úprava zdaňovacího období u nově registrovaných plátců (§ 99 a násl.)
- umožnění volby převodu nemovitostí po zákonem stanovené lhůtě jako zdanitelného plnění se současným prodloužením této lhůty ze tří na pět let (§ 56)

11. Novela zákona o spotřebních daních 2013 1/2

- terminologická náhrada pojmu celní úřad za pojem správce daně (symetrie, nadčasovost)
- procesní režim „kontrol“ (§ 115, 134, 134k a 134v)
 - rozlišení situací, kdy se postupuje podle daňového řádu a kdy podle jiných právních předpisů upravujících kontrolní činnost
- odstranění duplicit v pravomocích správce daně (§ 41 a 65)
- zpřehlednění úpravy správních deliktů (navržený § 135 až 135zzl)

11. Novela zákona o spotřebních daních 2013 2/2

- boj proti daňovým únikům (§ 20b)
 - obdoba § 103 ZDPH
- provázání zajišťovacích instrumentů s obecnou úpravou daňového řádu (§ 20a)
 - navržený text § 20a odst. 1 - daň lze zajistit pouze způsoby a ve výši stanovené tímto zákonem nebo způsoby podle daňového řádu ve výši stanovené rozhodnutím správce daně

12. Novela zákona o místních poplatcích 2013

- změna hmotněprávní úpravy
 - „odpadový poplatek“
 - poplatníky i cizinci, kterým bylo uděleno povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu
 - poplatníci i vlastníci nemovitostí, ve kterých není přihlášena žádná fyzická osoba k trvalému pobytu
 - zvýšení sazby poplatku (250 + 750)
 - zvýšení sazeb poplatků
 - poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt (30 Kč)
 - poplatku za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst (40 Kč)
 - řada drobných změn

12. Novela zákona o místních poplatcích 2013

■ změna procesněprávní úpravy

- v případě včasného zaplacení poplatku se nebude vydávat platební výměr (nedojde k jeho vyhotovení)
- z rozhodnutí o stanovení poplatku (v případě nezaplacení nebo pouze částečného zaplacení) bude zřejmá nejen výše stanoveného poplatku, ale též částka, která zbývá k úhradě (vč. případného zvýšení)

Platba místního poplatku:

splatnost

I.

prodlení nenastalo

platba

⇒ rozhodnutí se nevydává

vydání
rozhodnutí

II.

prodlení

platba

⇒ rozhodnutí se nevydává,
nedojde-li ke zvýšení poplatku

možnost uplatnit
zvýšení poplatku

III.

prodlení

platba

⇒ rozhodnutí se
vydá a doručí

12. Novela zákona o místních poplatcích 2013

■ změna procesněprávní úpravy

- solidární odpovědnost nezletilce a jeho zákonného zástupce za úhradu poplatku
 - zákonný zástupce má stejné procesní postavení
 - diskrece správce poplatku ohledně toho, komu poplatek vyměří
- zavedení možnosti prominout poplatek ex offo při mimořádných, zejména živelních, událostech
- sankce za neoznámení změny ohlašovaných údajů
 - vhodnost či nevhodnost cesty správních deliktů?

13. Zdanění provozování loterií a jiných podobných her

- A. Systém zdanění do konce roku 2011
- B. Systém zdanění od roku 2012
- C. Odvod z loterií a jiných podobných her
- D. Zákon o provozování sázkových her?

A. Systém zdanění do konce roku 2011

- odvod části výtěžku na veřejně prospěšné účely
 - progresivita
 - faktická asignace
- odvod na státní dozor
 - příjem státního rozpočtu
- místní „loterní“ poplatek
 - příjem rozpočtů obcí
- správní poplatky
 - příjem krajů a obcí
- osvobození od daně z příjmů

B. Systém zdanění hazardu od 2012

- odvod z loterií a jiných podobných her
 - inkorporuje odvod části výtěžku na veřejně prospěšné účely, odvod na státní dozor a místní loterní poplatek
- správní poplatky
 - pouze poplatkový charakter
 - tomboly
- zrušen místní „loterní“ poplatek
- zrušeno osvobození od daně z příjmů

C. Odvod z loterií a jiných podobných her 1/2

- poplatník - provozovatel
- předmět - provozování
- základ - „in-out“
 - dílčí základy za jednotlivé druhy hazardních her
 - dílčí základ z VHP
 - poměrná část („in-out“)
 - pevná část (doba provozování přístroje)

C. Odvod z loterií a jiných podobných her 2/2

■ sazba

- 20 % (z „in-out“)

- 55 Kč (za 1 den) u pevné části

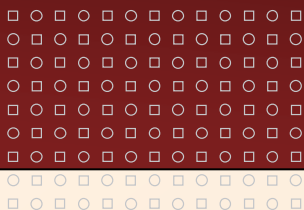
 - tj. 20 075 Kč/rok (přestupný + 55 Kč)

■ čtvrtletní zálohy + hlášení

■ rozpočtové určení

- státní rozpočet

- obecní rozpočty

D. Zákon o provozování sázkových her?

- v současné době projednáván vládou
- účinnost od 1. 1. 2013

- daň ze sázkových her
 - úprava shodná jako odvod z loterií a jiných podobných her

Děkuji za pozornost

JUDr. Radim Boháč, Ph.D.

odborný asistent katedry finančního práva
a finanční vědy PF UK
nám. Curieových 7
116 40 Praha 1
email: bohac@prf.cuni.cz
www.radimbohac.cz
tel.: +420221005530

zástupce ředitele odboru 32 Daňová
legislativa Ministerstva financí
Letenská 15
118 10 Praha 1
Pracoviště: Lazarská 7, 110 00 Praha 1
tel.: +420 25704 2244
email: radim.bohac@mfcz.cz

Tento studijní materiál byl vytvořen jako výstup z projektu
č. CZ.1.07/2.4.00/12.0055.

